

transparant

EDITORIAAL

Zodat Pasen wordt gedaan en Pinksteren kan gebeuren

Veni Sancte Spiritus...Kom heilige Geest

Op z'n paaspinksterbest naar de 'hoogmis'. Een mis met drie heren, zoals dat heet. Drie keer rode kazuifels, rood op het altaar? Vuur alom. De mooie 'sequentia': 'Veni Sancte Spiritus' zongen we zo dikwijls mee in de pinkstervieringen dat de aanhef tot vandaag blijft klinken.

Pinksteren voltooit het Paasgebeuren. De lente en de (her)opstanding worden met de spirit doordeesemd. Pinksteren, sterk feest van hoop en vertrouwen. De vurige belofte dat leven mogelijk is. Dat oude instituties kunnen veranderen en dat mensen zich kunnen redden. Dat rechtvaardigheid en vrede kunnen.

In verhalen is deze belofte, deze droom van Ik-zal-altijd-met-jullie-zijn, doorverteld. In het verhaal van de uittocht uit de slavernij bijvoorbeeld (Exodus) of in het visioen van 'het beloofde land', waar God trouw meetrekt met zijn volk (Jozua 1,1-8). Ook in de psalmen zingt het: 'dan dragen de bergen schoven van vrede en de heuvels een oogst van gerechtigheid, een vloed van koren, golvende velden, een stad rijst op uit een zee van groen.' (psalm 72).

Het woord spiritus, geest (ook wel adem genoemd of inspiratie) stond steeds in relatie met deze God: wij worden gedreven door zijn Geest. De spirituele weg was een weg om 'de vruchten van de geest' te laten groeien. De vruchten van de Geest zijn 'liefde, vrede en vreugde, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbe-

heersing (Galaten 5,22).

Vandaag klinkt het dikwijls anders. Spiritualiteit is een modewoord geworden, een hype buiten de kerkmuren. Wellness, new age, feeling good, yaku, fitness, yoga, meditatie... Allerhande 'mindstyle' magazines met krachtige 'soul symbols' vullen de vitrines. 'Alles over meditatie', 'Leer ontspannen'. Gaande van Zen-yoghurt of -deodorant en spirituele bodyspray tot spiritual classes in Amerikaanse business schools. Alles wordt ingezet om het welbevinden, het welbehagen van het individu te verhogen. Het komt erop aan om goed voor jezelf te zorgen en gelukkig te worden. Men beleeft de spiritualiteit als een middel om in evenwicht te zijn én succesvol, als een teken van hoop en als een uitweg uit de crisis. God en kerk horen er niet meer bij, men heeft ze niet meer nodig. Spiritualiteit is een handelswaar geworden.

**...et emitte caelitus lucis tui radium...
en zend uit de hemel een straal van uw licht.**

Vandaag hebben we plaatsen nodig waar we onze christelijke spiritualiteit aanscherpen, zodat Pasen wordt gedaan en Pinksteren kan gebeuren. Het volle leven voor ieder is mogelijk. Ook voor kleurlingen, gehandicapten, jongeren, ouderen, andere gezindten en andere geardheden. De hoop dat het Leven overwint is groot en mensen en gemeenschappen staan steeds opnieuw op uit de dood. De verschillende culturen en godsdiensten zijn niet langer een kwestie van 'wij tegen zij' en racisme, haat en uitsluiting worden overwonnen. Er is een andere wereld denkbaar en mogelijk. Een wereld waar mensen kunnen opkomen voor armen, boeren en uitgestoten, zonder te worden doodgeschoten.

Zo'n plaatsen hebben we nodig, waar men het heilige in de plooiën van elke dag kan benoemen, waar de aanwezigheid van het heil in het dagdagelijks kan gezien worden en gebeurt. Plaatsen waar de bijbel gelezen wordt vanuit het perspectief van armen en onderdrukten en waar het perspectief en de visie van vrouwen niet wordt weggeschreven. De boodschap van de bijbel wordt niet meer abstract gelezen en tot iets mythisch gemaakt, maar gelezen in de context van toen én in de concrete context van vandaag.

'Veni, Creator Spiritus...' Kom Schepper Geest...

Soms horen we ook iets van dit alles op het IPB-forum: de niet productieve telt mee; parochies en verenigingen controleren hun ecologische voetafdruk; jongeren geven aan hoe zij en waar zij God zoeken; christenen komen in contact met andere religies en levensbeschouwingen en er is 'ruimte' voor de ander. Het IPB wordt dan een plaats waar de Geest waait, waar gedevenheid is om armen en uitgestoten in onze samenleving te laten meetellen, waar gezocht wordt hoe zo'n samenleving er moet uitzien en hoe wij als kerk daar een rol in kunnen spelen. In het IPB kan een kritische en open geest waaien die ons laat zien waar kerk moet gebeuren en hoe we met z'n allen Gods volk kunnen zijn. Het IPB wordt dan een plaats waar onverdraagzaamheid wordt geschuwd en waar getraind wordt in gesprek en ontmoeten. Kom Schepper Geest en maak ons en uw kerk nieuw. Verlevendig in ons het visioen van uw 'nieuwe hemel en nieuwe aarde', woon onder ons en vervul ons met de kracht van uw Geest om die weg te gaan. (Openbaring 21,1-7).

Guido Vos - Voorzitter IPB

Vanuit het Forum van 1 maart 2008

Een boeiend zaalgesprek met monseigneur Harpigny

Na de inleiding van monseigneur Harpigny* en een korte zoempauze was er gelegenheid tot vraagstelling en kwam er een boeiend zaalgesprek op gang. Graag geven wij er enkele elementen van om u uit te nodigen tot verdere levensbeschouwelijke ontmoetingen met mensen in eigen omgeving.

Elkaar ontmoeten

Mgr. Harpigny brak een lans voor de echte ontmoeting. Die vertrekt niet met een verborgen agenda, die wil de eigen mening niet verkondigen of de ander van iets overtuigen. Vol eerbied luistert de ene mens naar de andere. De christen doet dat vanuit zijn eigen geloof. Hij of zij probeert naar de ander te gaan zoals Christus zelf dat deed. Hij doet het met een open hart. Het gaat er niet om mensen te bekeren. Het is samen met de ander spreken en zoeken naar waarheid, leven en liefhebben. 'Als we vanuit het geloof met andere mensen dialogeren of een ontmoeting hebben of ermee samenleven, is het altijd om het Woord van God dat in hun hart spreekt, te beluisteren.

Ik probeer allereerst te luisteren. Ik luister naar wat ze zeggen en dat is iets heel anders dan wat je in de boeken leest. Mijn vraag is: 'Vertel me hoe je gelooft. Hoe kan je vanuit je hart tot God spreken? Hoe kan dat in jouw godsdienst?' (...) We kunnen luisteren en proberen te begrijpen en dan proberen samen naar de waarheid te zoeken.'

'Pas na lange tijd, soms pas na 10 jaar, komt soms het moment waarop de ander vraagt dat ik iets zou vertellen over mijn geloof. Evangeliseren gebeurt dan getuigend, met veel respect.'

Interreligieuze dialoog

Monseigneur Harpigny stelde met veel nadruk dat een dialoog met andere godsdiensten altijd een dialoog tussen mensen is. En die mensen zijn altijd historisch en cultureel gesitueerd. Ze spreken niet abstract, als zouden ze de godsdienst zijn. In de theologie is de plaats van andere godsdiensten een recent onderwerp. Vele eeuwen stelde men zich geen vragen hierover. Alles werd gedacht vanuit het ene geloof. Nu probeert men te begrijpen waarom er vele godsdiensten bestaan. Heeft God die gewild? En hoe verhouden

ze zich tegenover elkaar? We staan nog niet ver in de uitklaring van deze vragen.

Op de vraag wat de betekenis is van de interreligieuze dialoog in ons land, antwoordde mgr. Harpigny dat de religies in België een goede verstandhouding hebben met elkaar maar dat de dialoog heel dikwijls draait rond politieke kwesties van bijvoorbeeld erkenning van organen of bedienaars.

In Rome gebeurt de interreligieuze dialoog hoofdzakelijk vanuit culturele hoek. Dat is het begin van een proces waarin daarna uitwisseling op meer geestelijk niveau kan plaatsvinden. Vandaar kan de rede een rol gaan spelen in de dialoog en uiteindelijk zal hopelijk de dogmatische dialoog mogelijk worden.

De interreligieuze dialoog is altijd een dialoog vanuit het geloof. Hij is er niet enkel om problemen op te lossen of om te werken aan een vreedzame samenleving. Hij betekent dat ik bereid ben me te laten bevragen en dat ik me door de ontmoeting laat veranderen.

Verandering

Broederlijkheid wordt in de moslimgemeenschappen intens en heel concreet beleefd. Meestal zijn mensen van andere godsdiensten ook erg 'broederlijk' in de omgang. Ze willen niet hard zijn. Maar ze zien ons als christenen wel bezig en durven vragen waarom we bepaalde dingen wel of niet doen.

In de echte dialoog word je als christen dus ook meer christen. Je moet nadenken over je geloof. En je verandert door de ontmoeting met de ander.

Die rijkdom van de ontmoeting die een mens verandert en doet groeien, mochten we ervaren in het gesprek zelf. Het was een deugddoende ervaring en zet ons zeker aan om op deze weg verder te gaan.

Carine Devogelaere
Coördinator IPB

* voor de tekst van de inleiding zie onze website www.ipbsite.be onder thema's - recentste thema's - levensbeschouwelijke ontmoeting - inleiding mgr. Harpigny

We erven de aarde niet van onze ouders, we ontlenen haar van onze kinderen. *A. de Saint Exupéry*

Op het einde van onze vorige forumbijeenkomst spraken we af om de zorg voor de schepping bij elkaar levend te houden. Graag neem ik jullie mee naar een aantal interessante websites die ons confronteren met eigen gedrag en ons aanmoedigen om misschien andere en betere keuzes te maken. Maar, zoals in onze gespreksgroep werd gezegd, het is soms moeilijk om de stap van weten naar doen te zetten. Daarvoor hebben we elkaars steun en aanmoediging nodig.

Wie is Rob?

www.ikbenrob.be

ROB staat voor Rustig Op de Baan. Wie ROB is, past zijn rijstijl aan, voor een veiliger verkeer en een betere leefomgeving. Een milieuvriendelijke rijstijl is niet hetzelfde als defensief rijden. Nieuw aan deze rijstijl is dat er beter gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van moderne motoren. Daardoor worden grotere besparingen gerealiseerd dan met defensief rijden. Niet tegenstaande u tijdig naar een hogere versnelling schakelt en de motor een laag motortoerental behoudt, kan u toch nog vlot optrekken. Wat wel hetzelfde is als defensief rijden, is dat u uw snelheid matigt. De basisprincipes om milieuvriendelijk te rijden zijn heel eenvoudig. Uit de tips mag alvast blijken dat veiliger en milieuvriendelijker rijden echt niet zo moeilijk is, integendeel. Milieuvriendelijk rijden betekent ook aangenaam rijden! Wanneer we het met zijn allen proberen, worden onze wegen een stuk veiliger en zorgen we bovendien voor een pak minder uitstoot van giftige gassen.

Schuld inlossen of geweten sussen?

www.compenco2.be

Inmiddels hebben we wel door dat we onze leefstijl niet zo gemakkelijk kunnen aanpassen. Vrijwillige beperking is lastig. Daarom hebben een aantal milieubewegingen en Noord-Zuidorganisaties een projectenfonds opgericht. Op hun site kan je berekenen hoe groot je CO₂-uitstoot is en hoeveel je dus aan de samenleving schuldig bent. Een zinvol alternatief?

Van A naar B met minder CO₂

www.slimweg.be

CO₂ of koolstofdioxide is goed voor 80 procent van de totale uitstoot van broeikasgassen in Europa (voor 85 procent in Vlaanderen). Het overgrote deel daarvan is afkomstig van het gebruik van fossiele brandstoffen, die we in het verkeer terugvinden. Er rijden steeds meer auto's, we leggen jaarlijks meer kilometers af en de capaciteit van onze wagens neemt toe.

Hoe zorgt u zelf voor minder CO₂? 'Slimweg' geeft u advies op maat, hoe van A naar B te gaan met minder CO₂. Door bijvoorbeeld meer de fiets of het openbaar vervoer te gebruiken, zorgt u zelf voor 4 keer minder CO₂ uitstoot. Dat blijkt uit de tabel die de uitstoot per reiziger en per gereden kilometer weergeeft.

	CO ₂	Stikstofoxides (NO _x)	Fijn stof
Fiets	0,00 gram	0,00 gram	0,00 gram
Trein	40,28 gram	0,12 gram	0,01 gram
Bus	66,63 gram	0,61 gram	0,03 gram
Auto	168,60 gram	0,49 gram	0,05 gram
Bestelwagen	303,36 gram	1,44 gram	0,15 gram

Bron : T & M Leuven

Als u toch met de wagen rijdt, hebben we nog enkele tips:

- Kies voor een zuinige wagen.
- Extra's als airconditioning en achterrautverwarming doen het verbruik toenemen
- Rij met een constante snelheid, maar niet te snel: 90 km/u in plaats van 120 km/u betekent 30% minder CO₂.
- Schakel zo snel mogelijk naar een hogere versnelling, zonder daarom sneller te rijden.
- Laat uw motor niet onnodig stationair draaien.
- Houd de bandenspanning in het oog. Een te lage bandenspanning verhoogt het verbruik.

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (www.vmm.be)

Je ecologische voetafdruk

wwf-footprint.be

Een site die verder gaat dan enkel berekenen en die meer in rekening brengt dan alleen onze verplaatsingen is die van WWF. Met een kleine reeks vragen krijg je zicht op eigen gedrag en aan het einde wordt je score vergeleken met de gemiddelde landgenoot en met wat het zou betekenen als we wereldwijd herverdelen. Maar dat is niet alles. Je krijgt nog een vraag om van gedrag te veranderen en het programma is zo gemaakt dat je voorstellen krijgt op de vlakken waar je zwak scoorde. Je krijgt er meteen suggesties bij voor de concretisatie. Leuk om in te vullen en best wel engagerend.

Bewijs van de opwarming van de aarde

Gesprek met Trees Dehaene

Onlangs werd Trees Dehaene gevierd bij haar op pensioenstelling. Het was een gelegenheid om deze oud-voorzitter van het IPB nog eens te gaan opzoeken.

Trees, toen het cRZ (centrum voor Relatievorming en Zwangerschapsproblemen) werd opgericht in 1990 werd jij er coördinator. Hoe kijk je nu naar die beginjaren?

Ik heb mijn werk voor cRZ steeds als een uitdaging en een engagement beschouwd. Het cRZ is ontstaan ten tijde van de abortuswet. De moeilijkheid in deze periode was dat de standpunten boven de mensen geplaatst werden. Toen het cRZ opgericht werd - mede vanuit de vrouwenorganisaties - stond alvast voorop dat een wet geen excuus kon zijn om mensen aan hun lot over te laten. Alleen al door te bestaan toonden we aan dat een ongeplande zwangerschap met of zonder wet, een moeilijke situatie is. De keuze die maatschappelijk mogelijk gemaakt was, nam dat niet weg.

Vandaag is het cRZ een heuse organisatie met 9 medewerkers. Hoe zie jij zijn rol? Wat kan de bijdrage zijn van een centrum als dit in de Vlaamse samenleving?

De evolutie in wetenschap en techniek maakt het mogelijk om vergaand in te grijpen in de realisatie of niet-realisatie van vruchtbaarheid. Hierbij gaat het niet enkel om de mogelijkheid van anticonceptie en abortus. Het cRZ heeft daarom zijn werking uitgebreid met nieuwe deel-domeinen, nl. prenatale diagnose, post-abortus en tienerzwangerschap. De focus ligt in de bewustmaking van de keerzijde van de toegenomen beheersing van seksualiteit en vruchtbaarheid. Ze brengt namelijk een nogal eenzijdig rationeel discours mee. Wij worden geconfronteerd met de beperking ervan bij de moeilijke keuzes die een zwangerschap vandaag meebrengt. De objectief-rationele afweging lijkt binnen een pluralistische samenleving een goed alternatief te bieden voor de vroegere normatieve opstelling. Maar menselijke vruchtbaarheid hoort bij uitstek tot een domein waar de objectieve, de subjectieve en de existentiële beleving elkaar kruisen, tegenspreken, versterken, ongedaan maken.... Een domein vol ambivalenties, waarin rationaliteit alleen tekort schiet. Het cRZ pleit ervoor om de complexiteit van de menselijke beleving ruimte te geven en mensen

ernstig te nemen in hun beslissings- en/of verwerkingsproces.

Zijn er ook uitdagingen naar de toekomst toe?

De ontwikkelingen staan niet stil. Dit betekent even zovele uitdagingen. Maar de tijd is aan andere mensen. Zij moeten de uitdagingen verkennen. Er is alvast een goede basis gelegd. Els Leuris heeft de verantwoordelijkheid overgenomen. Ik heb er alle vertrouwen in dat met haar de waarmerken van cRZ niet verloren gaan, nl. kwaliteit, betrokkenheid en solidariteit, wisselwerking tussen studie en praktijk...
www.crz.be

Je bent 7 jaar voorzitter geweest van het IPB, van 1995 tot 2002. Ik herinner me dat er toen al vragen waren bij de plaats en de opdracht van het IPB in de kerkgemeenschap van Vlaanderen. Intussen zijn we weer 6 jaar verder maar bepaalde vragen zijn gebleven. Hoe zou jij nu de taak omschrijven van het IPB?

Een forum als het IPB biedt een rijkdom aan onderlinge uitwisseling. Het opzet is echter niet de persoonlijke verrijking maar het welzijn van de kerkgemeenschap en haar zending in de samenleving. Persoonlijk ben ik steeds opgekomen voor een goede integratie van het lekenperspectief.

De erkenning van het lekenperspectief biedt unieke kansen om de geloofsinhoud te verrijken en de vertrouwde begrippenkaders te verbreden. De bijbel vertrekt niet van een of ander godsbegrip, maar van het godsbesef van het volk van Israël en van de openbaring van een God die betrokken is op mensen. Om aan dit verbond gestalte te geven zijn de verschillende perspectieven aanvullend: dat van priesters, van leken, van jongeren, van ouderen, van vrouwen, van mannen, van armen, van andere culturen...

Gelovige leken hebben een eigen expertise waardoor ze kunnen bijdragen om de referentiekaders te zuiveren, zodat ze oproepend blijven om in concrete situaties zoveel mogelijk liefde waar te maken. Tevens hebben leken een belangrijke expertise inzake dialoog met mensen die een ander referentiekader hanteren. Naast de bijdrage in de inculturatie van het geloof in onze tijd en in de dialoog met andere overtuigingen, hebben leken - en dus het IPB - een rol binnen de kerk. Hun rol moet ernstig genomen worden, los van het priestertekort. Zo wordt de

verscheidenheid aan charisma's volgens mij nog steeds te weinig gebruikt. Ook in de reflectie over de toekomst van de kerk kunnen leken een belangrijke bijdrage hebben. Bv. in de reflectie welk type leiderschap de kerk vandaag nodig heeft, hoe de vieringen vorm te geven en te organiseren, welke diaconie de samenleving nodig heeft... Het IPB blijft hiervoor volgens mij een belangrijke taak hebben als dialoogorgaan.

Het thema van onze volgende forumbijeenkomst is opvoedingsondersteuning. Is er iets wat je ons graag zou meegeven als aandachtspunt? Je bent zelf moeder. Maar je hebt ook een brede maatschappelijke blik en je bent kerkbetrokken.

Dit is een belangrijk thema. Jonge ouders hebben het niet gemakkelijk. Kinderen groeien op in een sterk veranderende wereld. Internet, drugs, veelzijdige communicatie, geweld..., een wereld met kansen en bedreigingen. Ook de gezinscontext is veranderd: ouders die beide buitenshuis werken, nieuw samengestelde gezinnen, alleenstaande ouders, ouders van hetzelfde geslacht, ... Er is veel probleemgedrag. Soms heeft het te maken met opvoeding, soms met maatschappelijke factoren, misschien ook met biologische factoren en veranderingen in het milieu. Wat het ook zij, ouders hebben weinig referentie en missen vaak een feedbackgroep. Ze willen het goed doen, maar zijn onzeker. Opvoedingsondersteuning kan hieraan tegemoet komen.

Maar los van de problemen en de uitdagingen waarmee ouders geconfronteerd worden lijkt het me belangrijk om als kerkgemeenschap op een nieuwe manier aandacht te hebben voor de taak die ouders en andere opvoeders opnemen. Ik mis de effectieve erkenning van de betekenis en waarde van de opvoeding. Opvoeding is een terrein van spiritualiteit. "Wat je voor de minste van de mijnen hebt gedaan..." heeft ook betrekking op het ingaan op de noden van kinderen. De vele nachten die ouders opstaan, de troost en veiligheid die ze hun kind geven, de vele keren dat ze hun eigen wensen en behoeften aan de kant zetten, het geduld en steeds weer nieuwe kansen geven, de onvoorwaardelijke liefde... dit alles maakt het domein van de opvoeding tot een terrein van dagdagelijkse spiritualiteit. De inzet in gezin of beroep kan evengoed geïnspireerd zijn door en inspirerend zijn voor geloof, als een bezinning of retraite dat zijn. Alleen worden mensen hierop niet aangesproken.

